

Oblast sociálně-právní ochrany dětí nemá dostatek pracovníků, pomoci má národní akční plán

O 32 % pracovníků více by potřeboval systém sociálně-právní ochrany dětí na úrovni obcí s rozšířenou působností. V případě kurátorů pro děti a mládež se jedná dokonce o 47 %. Celkem chybí cca 560 pracovníků. Vyplyvá to z analýzy Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, kterou zadalo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Nepříznivý stav by měl pomoci řešit „Národní akční plán k transformaci a sjednocení péče o ohrožené děti na období 2009 až 2011“ (NAP), který se postupně naplňuje. Mimo jiné počítá s propojením všech služeb pro ohrožené děti v regionech a stanovením standardů kvality, které budou závazné pro všechny organizace a osoby působící v této oblasti. Zároveň by podle NAP mělo dojít k sjednocení péče o ohrožené děti a nastavení optimalizace řízení a financování.

Nedostatek pracovníků se týká celé České republiky. Průměrně na jednoho sociálního pracovníka za rok připadne 354 ohrožených dětí. Může proto poskytovat služby pouze v minimálním zákonném rozsahu – na preventivní činnost už nezbývá čas. Prevence je přitom základem práce s ohroženým dítětem a rodinou. Konkrétně představuje poradenství a doprovázení. Její nedostatek je jednou z příčin toho, proč v českých ústavech dlouhodobě pobývá tolik dětí. Výzkum totiž prokázal, že sociální pracovníci v současné době nejméně času věnují právě práci s ohroženými dětmi, dětmi s výchovnými problémy a umístěnými v ústavní péči. V České republice žije přibližně 20 tisíc dětí v kojeneckých, diagnostických ústavech, dětských domovech, výchovných ústavech, zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc a ústavech sociální péče.

Pracovníci sociálně-právní ochrany dětí by podle NAP měli práci s ohroženými dětmi především koordinovat. Konkrétní případy by měl řešit tým odborníků. Každý z nich by se měl zaměřovat na jinou oblast/problém tak, aby se situace dítěte řešila komplexně. Kvalitu poskytované ochrany bude dále garantovat stát. NAP se kromě navýšení počtu pracovníků zabývá i jejich celoživotním vzděláváním a supervizí. Nepříznivou situaci by mohl rovněž vyřešit předpis, který by doporučoval počet klientů (dětí) na jednoho pracovníka. Přesný počet by se odvíjel od místních podmínek a sociálně-ekonomické situace a jejího vývoje v jednotlivých regionech. S orgány sociálně-právní ochrany dětí by měly spolupracovat i další subjekty, například nestátní organizace, experti a jiné rezorty.

Plné znění „Analýzy současného stavu v oblasti terénní činnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí a stanovení optimálních podmínek výkonu sociálně-právní ochrany dětí ve vazbě na počet klientů“ naleznete na http://www.mpsv.cz/files/clanky/8669/Projekt_HR170_08_def.pdf.

NAP definuje **klíčové principy**, které jsou nutné pro zvýšení kvality péče o ohrožené děti. Jedná se o **preferenci péče o děti v rodinném prostředí před péčí ústavní, prohloubení preventivní práce s ohroženými rodinami a snížení počtu dětí odejmutých z péče rodičů, individuální přístup a aktivnější zapojení rodin a dětí do řešení jejich situace**. Na plnění plánu se podílí všechny složky systému bez ohledu na rezort, který je za danou oblast odpovědný. V NAP týmu jsou kromě odborníků z MPSV také experti z ministerstev vnitra, školství mládeže a tělovýchovy, spravedlnosti, pro místní rozvoj, zdravotnictví, pro lidská práva, Asociace krajů, Svazu měst a obcí ČR a z Agentury pro sociální začleňování. NAP najdete na http://www.mpsv.cz/files/clanky/7710/Narodni_akcni_plan.pdf.

Sociálně-právní ochrana dětí představuje **zajištění jejich práv na život**, příznivý vývoj, rodičovskou péči a život v rodině, identitu, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, vzdělání a zaměstnání. Zahrnuje také **ochranu dítěte** před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním. Orgány sociálně-právní ochrany dětí jsou **obecní úřady** obcí s rozšířenou působností (městské úřady, ve statutárních městech magistráty a úřady městských obvodů, v Praze úřady pověřených městských částí), obecní úřady, krajské úřady (v Praze Magistrát hl. města Prahy), **Ministerstvo práce a sociálních věcí** a **Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí**. Více informací si můžete přečíst na <http://www.mpsv.cz/cs/7241>.

Štěpánka Filipová
vedoucí oddělení styků s veřejností
a tisková mluvčí